

بیانیه قانونپوه داکتر محمد قاسم هاشمزی معین مسلکی وزارت عدلیه در کنفرانس ولتن پارک (لندن)

گزارش گر: شفیق الله نبی

اخیراً وزارت عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان با همکاری VERTIC و درمطابقت با کنوانسیون یا میثاق مذکور قانون را تسوید نموده است که به اساس این قانون هر شخصیکه آگاهانه در توسعه، تولید و یا بطور دراکتساب، انبار یا نگهداری تسلیحات بیولوژیکی دست داشته و یا بطور مستقیم و یا غیرمستقیم تسلیحات بیولوژیکی را برای اشخاص دیگر انتقال بدهد مجرم شناخته می شود.

این مسوده در حال حاضر تحت بررسی کمیته تقنینی شورای وزیران میباشد.

علاوه برآن، وزارت عدلیه با همکاری VERTIC مسوده قانون منع توسعه، تولید، انبار و استفاده تسلیحات کیمیاوی و تخریب آنها را ترتیب نموده است.

هدف این قانون جرم شناختن توسعه، تولید، تکثیر، قاچاق، انبار، اکتساب، استفاده از تسلیحات کیمیاوی و تخریب آنها در مطابقت با کنوانسیون بین المللی که به همین مضمون است، میباشد.

... ادامه درص/2

بنایه دعوت مرکز کنفرانس های ولتن پارک قانونپوه داکتر محمد قاسم هاشمزی معین مسلکی وزارت عدلیه از تاریخ ۱ الی ۳ ماه جون ۲۰۱۱ به انگلستان سفر نمود، در این کنفرانس که تحت عنوان

(Multilateral Verification) و یا بررسی و تثبیت چندین جانبه دایر شده بود، نماینده گان یک تعداد زیاد ممالک اشتراک ورزیده بودند و در آن معین مسلکی وزارت عدلیه بیانیه ذیل را که به لسان انگلیسی ترتیب شده بود ایراد نمودند.

خانمها و آقایان!

خوشحالم که به نمایندگی از وزارت عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان در این کنفرانس که موضوع بحث آن "بررسی و تثبیت چندین جانبه" (Multilateral Verification) میباشد، اشتراک نموده ام.

ما همه اینجا حضور به هم رسانده ایم تا چالشهایرا که فرا راه "تحقق و تثبیت چندین جانبه" وجود دارد مورد بحث و گفتگو قرار دهیم.

موضوع که در اینجا مورد بحث قرار میگیرد برای افغانستان بسیار مهم پنداشته میشود، بخصوص در ساحه دفاع و امنیت که این برنامه از جمله برنامه های انکشافی، اساسی و مقدم برای افغانستان بشمار میرود. مردم کشور ما بسیار علاقمند رشد

شفع

تتبع ونگارش:
عبدالرحمن عظیمی

شفع از نظر لغت بمعنی ضم کردن و یکجا کردن است. شفع مطابق ماده ۹۵۰ مجله الاحکام چنین تعریف شده است (شفع عبارت است از اینکه ملک خریدار بهمان پولیکه آن را خریده است بملک شفیع داخل گردد) در اصطلاح قانون مدنی افغانستان در ماده ۲۲۱۳ شفع را چنین تعریف نموده است:

(شفع عبارت از حق تملک تمام یا بعض از عقار فروخته شده است بر مشتری بمقابل ثمن ومصارفیکه صورت گرفته ولوبصورت اجبار باشد.) شفع قبل از اسلام هم در میان مردم رایج بود.

به آمدن شریعت اسلام شفع تحت یک حکمت خاص مشروع قرار گرفت. و آن عبارت از منع ضرربه حقوق انسان ودفع خصومت.

اسباب شفع:

شفع دارای سه سبب عمده می باشد. چنانچه ماده ۱۰۰۸ مجله الاحکام چنین تصریح نموده است:

۱- مشارکت در نفس مبیعه مانند اینکه دو نفر در عقاریکه مشاع شریک باشد.

۲- شرکت در یکی از حقوق مبیعه از قبیل حقابه و یا راه خاص. بطور مثال:

اگر یکی از باغهای که چند نفر در حقابه خاص آن شریک باشند بفروش برساند، اگرچه باغها و یازمین های شان به این باغ که فروخته شده پیوسته هم نباشد، حق شفع را دارند.

اما اگر یکی از باغ هاییکه از نهر عمومی آبیاری می شود و یادر وازه آن در یک راه عام بازمی شود بفروش برسد باغ داران دیگری که از آن نهر حقابه دارند و یا در آن راه در وازه شان بازمی شود نمی توانند ادعا شفع نمایند.

۳- جار ملاحظ (همسایه پیوست):

شفع دارای یک سلسله مراتب می باشد.

چنانچه در ماده ۱۰۰۹ مجله الاحکام چنین تذکر داده شده است:

۱- نخست حق شفع از آن کسی است که در نفس مبیع شریک می باشد.

۲- دوم شفع حق آن کسی است که در حقوق مبیعه خلیط (کسی است که در حقوق ملک از قبیل حصه ای از آب و یا راه شریک است) باشد.

۳- سوم شفع حق آن کسی است که جار ملاحظ (همسایه پیوست) باشد.

آن کسی که در نخست حق شفع را دارد و دعوی نماید کسانیکه در مرتبه دوم وسوم واقع اند نمی توانند دعوی شفع کنند وبه همین منوال کسیکه در مرتبه دوم واقع است بر شخصی که در مرتبه سوم قرار دارد مقدم پنداشته می شود.

و همچنان ماده ۲۲۲۱ قانون مدنی در مورد چنین تصریح نموده است: ... ادامه درص/3

شرکت های تضامنی

گلالی، سنکر خیل عزیز

شرکت در اثر اتحاد دو یا چند نفر شریک به اساس عقد تضامنی شخصیت شرکا اهمیت دارد بناء قانون، مقررات خاص را برای ایشان وضع نموده که در مقابل یک دیگر طلبکاران مسوول اند.

از این که عمل یک شریک باعث ضرر برای شریک دیگر می شود هیچ شریکی نمیتواند بدون رضایت بقیه شرکا به حساب خود یا به حساب شخصی دیگر، به تجارتی از نوع تجارت، شرکت نماید و یا به عنوان شریک ضامن در شرکت دیگر تضامنی داخل شود

که در حقیقت این خصوصیت عمده ای است که شرکت های تضامنی را از سایر شرکت های تجارتی تفکیک مینماید.

ماده ۱۳۵ اصولنامه تجارت افغانستان شرکت های تضامنی را چنین تعریف کرده است: "شرکت تضامنی شرکتی است که در تحت عنوان معین برای

ماده ۱۳۷ و ۱۳۵ اصولنامه تجارت افغانستان فقرات زیر را در قرارداد شرکت های تضامنی قابل درج می داند: ادامه درص/۳

بیانیه قانونپوه داکتر محمد قاسم هاشمزی معین مسلکی وزارت عدلیه ...

نزدیک که تحت کنترل طالبان موقعیت دارند میباشد و همواره ترس و نگرانی نفوذ طالبان و القاعده در این تاسیسات وجود داشته است. در اظهارات اخیر خود سرمنشی عمومی ناتو آشکارا نگرانی خود را در مورد تاسیسات اتمی پاکستان اظهار داشت.

این کشور در حالیکه خواهان از بین بردن چنین هراس و نگرانی میباشد اما در ارتباط با هر نوع تثبیت، تحقیق و یا تفتیش که توسط نهاد های بین المللی صورت بگیرد واکنش و حساسیت شدید نشان میدهد.

تا آنجائیکه به گسترش تکنالوژی اتمی برای مقاصد غیر صلح آمیز ارتباط میگیرد شبکه های مخفی وجود دارند که به فعالیتهای خویش ادامه میدهند که به این تکنالوژی دسترسی حاصل نمایند و این در گذشته نیز ثابت گردیده که در این ساحه چنین شبکه های مخفی وجود دارد.

برعلاوه تروریسم اتمی، کشورهای هم وجود دارد که در پی دانش اتمی میباشد تا با انکشاف آن دارای نیروی اتمی گردند.

این تلاش کشورها برای جستجو راه های که کشورشان را به تسلیحات اتمی محافظت نمایند یک موضوع عام میان کشورهای منطقه شده است، اما تا حالا کدام رویکرد ایجاد نشده، پس نیاز به ایجاد یک رویکرد بین المللی و یا چندین ملیتی دارد.

این مسله خود مشکلات و چالشها را برای جامعه جهانی ایجاد مینماید، زیرا تثبیت و تحقق چندین جانبه تاسیسات غنی سازی اتمی یک کار مشکل است.

مکرراً قابل ذکر است، کشور که خواهان صلح و امنیت میباشد تنها و تنها در صورتی به آن نایل خواهد گردید که کشور های همسایه بطور جمعی با آن کشور کار نمایند.

در قدم نخست باید اطمینان دوجانبه ایجاد گردد و متعاقباً ریشه تفاوت ها یا اختلافات را تشخیص نموده و راه حل برای این مشکلات جستجو گردد.

در این جهان که ما زندگی میکنیم کشورهای اند که پالیسی مخفی یا مجرد خود را تعقیب میکنند که آن در تقابل به کشور دیگری قرار میگیرد و این شاید بخاطر استراتژی طولی مدت جا طلبانه و یا ترس از رشد تاثیر و سلطه کشور رقیب خود میباشد. به اساس همین دلایل این کشورها متمایل هستند که از پالیسی های دوگانه متناقض پیروی نمایند که پالیسی علنی این کشورها بیانگر مسولیت شان در قبال جامعه جهانی و تعهدات یا الزامیت های میثاق های بین المللی میباشد، این کشور ها اعلام میکنند که به استقلالیت و تمامیت ارضی دیگرکشورها احترام میگذارند ولی در پشت پرده و نهانی از پالیسی متفاوت که آن همان پالیسی استراتژی طولی مدت جا طلبانه میباشد پیروی مینمایند.

این کشورها موفقیت پالیسی خود را در ایجاد بحران، آشوب و ناامنی دیده و بدین سبب شبکه های تروریستی را کمکهای مالی و نظامی نموده تا سرانجام بدینوسیله قدرت حاصل نموده و کشورهای دیگر مطیع آنها گردد. در اینجا سوال میشود که آیا با تصاویر شورای امنیت ملل متحد در منع آزمایش های هستوی می توان تغییر در تمایل ممالک بوجود آورد تا خود داری از انکشاف اسلحه زهروری بکنند؟

برای تطبیق موثر سیستم تحقق و تثبیت چندین جانبه ضرور است تا امنیت در ماحول و همسایگی بوجود بیاید و این بدان معنی است که ممالک همسایه در انکشاف امنیت و تامین صلح در همسایگی خود صادقانه کار کنند و به سطح دنیا البته از طریق ملل متحد و دیگر موسسات بین المللی جد و جهد کنند.

فلهذا مسولیت جامعه بین المللی در چنین موارد مطرح میگردد که در مقابل همچو روشها عکس العمل قاطعانه نشان بدهند یعنی " عکس العمل دنیائی در مقابل ارزش های دنیائی". سیستم امنیت جمعی مسولیت ها را بالا برده و محافظت ممالک ضعیف را در حفظ حاکمیت ملی آنها تضمین میکند.

به تنهایی علیه فعالیت های تروریستی مبارزه نماید و چیزی که در این راستا نیاز است تلاش های مداوم در عرصه های ذیل میباشد:

- افزایش همکاری ها با دیگر کشورها و موافقت برای ایجاد یک سیستم تحقق و تثبیت چندین جانبه (Multilateral Verification)

- جلوگیری از استخدام افراد جدید در شبکه های تروریستی، - احترام به حقوق بشر،

- محافظت بهتر از اهداف آسیب پذیر، - تحقیق و تعقیب اعضای شبکه های تروریستی موجود و ارتقا توانایی های موجود

بمنظور پاسخگویی و اداره عواقب حملات تروریستی. تجارب به اثبات رسانیده است که هیچ کشوری به تنهایی قادر به مبارزه علیه تروریسم بین المللی نمیشاند.

کشور های هستند که با تمام وسایل و امکانات خویش بر ضد تروریسم فعالانه مبارزه مینمایند، و کشور های هم هستند که وعده همکاری میدهند اما کشورهای هم وجود دارند که ظاهراً نشان میدهند که دشمن فعالیتهای تروریستی میباشد اما خود تروریسم را به دیگر کشورها اعزام میدارند.

همچو کشورها تمویل کننده مالی و دیگر منابع شبکه های تروریستی بوده، زمینه آموزش را برای این شبکه ها فراهم میسازند و آنها را با تسلیحات پیشرفته تجهیز مینمایند.

و این کشورها مایل به پذیرفتن سیستم تحقق و تثبیت چندین جانبه (Multilateral Verification) نمیشاند.

بعضی از کشور ها بخاطر دلایل مانند مداخله به امنیت، حاکمیت و شاید هم به دلیل مخارج پولی که متقبل خواهند شد تمایل اندکی در رابطه به قبول نمودن تمام ابعاد سیستم تحقق و تثبیت چندین جانبه (Multilateral Verification) نشان میدهند.

در این حالت سازمانهای بین المللی می توانند که یک نقش مهم را در تشویق برای مباحثات و ایجاد زمینه برای انعقاد معاهدات موثر ایفا نماید.

در راستای تحقق و تثبیت چندین جانبه (Multilateral Verification) نباید نقش ساینس و تکنالوجی را نادیده گرفت اما باید بخاطر داشت که این در معرض آسیب پذیری از دیپلوماسی و سیاست بعضاً قرار میگیرد، پس این موضوع قابل بحث است که آیا ساینس و تکنالوجی سیاست را کنترل میکند و یا برعکس.

با آنهم فواید را که از سیستم تحقق و تثبیت چندین جانبه (Multilateral Verification) میتوان بدست آورد البته در ساحه دریافت (کشف) و همچنین

کنترل ریژیمهای های تسلیحاتی میباشد، این سیستم باعث بلند بردن سطح شفافیت، حسابدگی و اعتبار بین همکاران میگردد و همچنان زمینه را برای ارزیابی یا تشخیص پیشرفت در راستای اهداف معاهده فراهم میسازد. نکته پس کشف

که از این سیستم متصور است آن اینست که در بعضی موارد احتمالاً سیستم تحقق و تثبیت چندین جانبه (Multilateral Verification) تفکر غلط امنیتی را در ساحه کنترل تسلیحاتی بوجود بیاورد. در سال های اخیر ما شاهد

افزایش تسلیحات اتمی در سراسر جهان هستیم و تکنالوژی هسته ای در حال گسترش به کشور های بیشتر جهان میباشد که این خود چالش و مشکل فرا راه

سیستم تحقق و تثبیت چندین جانبه میباشد. ایجاد و کارگیری از سیستم های

تحفظی شاید مشکل ترین وظیفه باشد. بدیهی است که دریافت و یا تشخیص تمام معلومات از برنامه هسته ای یک کشور کار خطرناک و حساس میباشد.

سوالات مثل اینکه چه ضمانت و اطمینان ضرورت است، چطور میتوان یک ارزیابی دقیق از واقعیت ها داشت و اینکه چطور میتوان معلومات تخنیکی موجود را از

مقاصد آینده متمایز کرد؟ مطرح میگردد. بُد امنیتی نیز باید مدنظر گرفته شود که آن تروریسم هسته ای است. فعالیت های تروریستی در افغانستان و کشور های

همسایه ابعاد وسیع پیدا کرده و س به یک نگرانی جهانی تبدیل گردیده است.

هیچ مکان حتی موقعیت های احصار شده از نفوذ و تجاوز درمان نمیشاند. حمله اخیر بر یک پایگاه نظامی در کراچی یک مثال خوب میتواند باشد که

سوالات زیادی را در مورد امنیت و بطور خاص در مورد ایمن بودن تاسیسات

اتمی بوجود آورده است. در حالیکه در افغانستان هیچ نوع تاسیسات اتمی وجود ندارد اما بسیاری از تاسیسات اتمی در آنطرف سرحد در ساحات مباحثات

ابتدایی در رابطه به این مسوده قانون در ریاست تقنین وزارت عدلیه تکمیل گردیده و فعلاً شامل اجندا کمیته تقنینی شورای وزیران میباشد.

مزید بر آن، به تاسی از پیشنهاد جلسه معاونین شورای امنیت ملی: تولید، تجارت و قاچاق امونیم نایتريت ممنوع قرار داده شده است. استفاده این

ماده کیمیایی توسط مخالفین جهت ساختن ماینهای کنار جاده باعث از بین رفتن هزاران تن گردیده است.

با وصف آنکه ممنوعیت این ماده کیمیایی با اهداف خوب طرح ریزی شده بود، اما تغییرات قابل ملاحظه را که توقع میرفت در قبال نداشت چرا که

در آنطرف سرحد دو فاریکه که به پیمانہ زیاد این مواد کیمیایی را در گذشته تولید مینمود هنوز هم به همان پیمانہ تولید مینماید.

این نشان دهنده ضرورت همکاری دیگر کشورها به همچو تهدیدات و تهدیدات (CBRN) بطور کل میباشد که بسیاری از این کشورها باید خوب

مجهز باشند تا اقدامات خود را در قضایایکه به امور سرحدی ربط میگیرد هماهنگ نمایند.

به اساس پالیسی جهانی/بین المللی (CBRN) باید تلاش صورت گیرد تا تهدید و خسارات بالقوه حوادث ناشی از (CBRN) برای مردم عام به

حداقل آن برسد. از اینرو بهبود روند تبادلہ معلومات امنیتی میان کشورها و توسعه سیستمهای کشفی در سرحدات ضروری میباشد. قابل ذکر است که

همچو همکاری ها قبلاً میان برخی از کشورها صورت گرفته است. به گونه مثال اتحادیه اروپا در سال ۲۰۰۲ برنامه ئی را برای بهبود هماهنگی در

جهت جلوگیری و محدود ساختن عواقب ناشی از تهدیدات اعمال تروریستی کیمیایی، بیولوژیکی و هسته ای پذیرفتند که بعداً در سال ۲۰۰۵ شامل

استراتژی و پلان کاری اتحادیه اروپا گردید. و به تعقیب آن استراتژی منع گسترش تسلیحات کشتار جمعی نیز ایجاد گردید. پلان کاری روی سه

موضوع عمده طرح گردیده و قرار ذیل میباشد:

جلوگیری، کشف و آمادگی، و پاسخگویی یا عکس العمل. در این جهان،

جایکه ما زندگی میکنیم، تروریسم یک تهدید جدی برای تمام کشورها و مردما میباشد. مردم افغانستان از سالها بدین طرف قربانی بدترین فعالیتهای

تروریستی بوده و این مصیبت تا حال دامنگیر مردم ما میباشد که در تمام ابعاد زند گی آنها مشکلات را ایجاد کرده است. در پاسخ به تهدیدات

تروریستی، مجامع بین المللی یک استراتژی ضد ترور را که ترویج کننده دموکراسی، گفتگو و. حکومت داری خوب میباشد، ایجاد نموده تا ریشه های

اصلی افراط گرایی را ریشه کن نماید این استراتژی ضد ترور بر چهار رکن اساسی ذیل استوار میباشد:

پیشگیری، حفاظت، تعقیب و عکس العمل یا پاسخگویی میباشد.

به اساس ارکان فوق الذکر و در موافقت با کنوانسیون یا میثاق ملل متحد، افغانستان قانون ضد ترور را تطبیق و از آن پیروی مینماید. در بخش تعریف

فعالیت های تروریستی این قانون بر همکاری های بین المللی در مبارزه علیه فعالیت های تروریستی تاکید گردیده است.

باید در نظر داشت که با وصف تطبیق قانون فوق فعالیت های تروریستی مینماید.

تقلیل یابد اما نسبت عدم همکاری کشور های همسایه و نداشتن یک سیستم تحقیق و تثبیت چندین جانبه (Multilateral Verification) این فعالیتهای بیشتر گردیده است. در راستای مبارزه علیه

فعالیتهای تروریستی دو قانون دیگر که عبارتند از قانون ضد تطهیر پول سال ۲۰۰۸ و قانون مبارزه علیه تمویل تروریسم در سال ۲۰۰۳ تصویب و از

آن پیروی میگردد بدبختانه همه این تلاشها تغییرات چشمگیر و یا کاهش قابل ملاحظه را در روند انتقال پول به شبکه های تروریستی ایجاد نکرد.

یک کشور محاط به خشکه، ماهیتاً نظریه موقعیت که دارد نمیتواند که

د اسلام له نظره د ماشوم...

حکومه لري چي په فقهي کتابونو کی په تفصیل سره بیان شوي دي . ماشوم پنځه مرحلي د رشد سن ته په رسيدو سره تيروي .

۱- د خپرنی څخه د مخي مرحله د مور په کيډه کي (جنين)

۲- د ماشوم توب مرحله (د خپرنی څخه ورسره د تمیز سن څخه د مخي)

۳- د تمیز مرحله (د تمیز سن څخه تر بلوغ سن پوري)

۴- د بلوغ سن (د بلوغ سن څخه وروسته ترخوانی)

۵- درشد لورتیا مرحله (د عقل تکمیلیدل

د اداء اهلیت په خپل وار سره دوه ډوله ده . (ناقص اداء او کامل اداء) تمیزکونکي ماشومان دنواقص اداء خاوندان دي، ځکه د دوي جسمي او عقلي قدرت اوتوان ناقص ده، بالغ ماشومان د کامل اداء څخه برخه مند دي ځکه بالغ ماشومان د جسم او د عقل په وړاندي کامل شوي دي .

د تمیز سن څخه کته ماشومان د يو ډول اهلیت بعني د وجوب اهلیت لرونکي دي .

اما د تمیز سن څخه پورته ماشومان د دوه ډوله اهلیت څخه برخه مند دي :

د وجوب اهلیت او د اداء اهلیت .

یادونه : پورته ذکر شوي اهلیت ، وجوب اهلیت ناقص اهلیت، وجوب کامل اهلیت، ناقص اداء اهلیت، کامل اداء اهلیت، هریو خانته خانگري

د ماشوم اهلیت: ماشوم دوه ډوله اهلیت لرونکي دي .

۱- د وجوب اهلیت : هغه اهلیت ده چي شخص د يو شي د اخیستنې وړتیا ولري .

ماشومان (که جنین وي یا نو زاده) د وجوب اهلیت څخه برخه مند دي .

۲- د اداء اهلیت : هغه اهلیت ده چي شخص د تصرفاتو صلاحیت او واک ولري هغه تصرفات او واک چي د شریعت له مخي د اعتبار وړ او تمیز د دي اهلیت شرط وي .

نه تمیز کونکي اشخاص کولاي نه شي داسي کار یا تصرفات تر سره کړي چي د شریعت له مخي د اعتبار وړ وي ځکه دوي د اداء اهلیت خاوندان نه دي .

خواه د ا بي عقلي په مادي یا معنوي کارونو کي وي مگر روښانه ده چي د سفیه څخه مقصد په مالي کارو نو کي د شخص کافي وړتیا او رشد ده

یعني شخص د خپل مال څخه په ښه شان سره سرپرستي وکړي او د مال بدلولو کي خپل کټي تامین کړي چي پدي هکله وروستي ایت شاهد او الله تعالی فرمائي:

ترجمه : کله چي دوي توان او طاقت پیدا کړ د دوي مالونه ورکړي .

په پورتنی ایت کبني سره له دي چي د ښیمانو په هکله بحث شوي په کلي او عمومي توگه ټولو هغه

برخو ته شاملیري چي انسان باید هر هغه مال چي دوي د څارني واک لري د بي عقله اشخاص په واک کي ورکړي .

حقوق مظنون و متهم...

شرکت های تضامنی...

- داشتن حق ترجمان از حقوق دیگر مظنون و متهم شمرده شده است.

از جمله حقوق مظنونین و متهمین حق داشتن ترجمان می باشد. در صورتیکه مظنون و متهم زبان را که محاکم بوسیله آن اجراءات می نماید نداند حق دارد که برای وی ترجمان گرفته شود چنانچه ماده صد و پنج قانون اساسی در مورد قرار ذیل تصریح نموده است: "اگر طرف دعوی زبانی را که محاکمه

توسط آن صورت می گیرد نداند، حق اطلاع به مواد و اسناد قضیه و صحبت

در محکمه به زبان مادری، توسط ترجمان برایش تأمین می گردد." این حق

مظنون و متهم را ماده بیستم قانون اجراءات جزایی موقت برای محاکم قرار شرح زیر پیشبینی نموده است: "در صورتی که مظنون یا متهم به زبان مورد استفاده در تحقیقات و یا محاکمه آشنایی نداشته یا کر یا گنگ باشد، برای شان ترجمان تعیین می گردد تا آنها از جرم و ادعائیکه بالای شان صورت گرفته آگاهی حاصل نمایند و همچنان در جریان استنطاق و مقابله به آنها کمک نماید." حق ترجمان در هر مرحله از تحقیق برای مظنون و متهم محفوظ می باشد. در صورتیکه اشخاص متذکره خواسته باشند می توانند در مراحل سه گانه تحقیق از آن بهره مند گردند. در این مورد بند الف و واو فقره سه ماده چهاردهم میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی چنین بیان می دارد:

۳- هر کس متهم به ارتکاب جرمی شود با تساوی کامل لا اقل حق تضمین های ذیل را خواهد داشت:

الف- در اسرع وقت به تفصیل به زبانیکه او بفهمد، از نوع و علل اتهامی که به او نسبت داده می شود، مطلع شود. و- اگر زبانی را که در دادگاه تکلم می شود نمی فهمد و یا نمی توانست به آن تکلم کند یک مترجم مجاناً به او کمک کند. با در نظر داشت موارد قانونی متذکره غرض داشتن حق ترجمان برای اشخاص مظنون و متهم می توان گفت که این حق مبنای قانونی داشته و از جمله حقوق قانونی متهمین و مظنونین محسوب می شود.

- داشتن حق سکوت از جمله حقوق دیگر افراد مظنون و متهم می باشد.

از جمله حقوق قانونی مظنون در حین گرفتاری و یا بعد از دستگیر شدنش حق سکوت است. برای مظنون و متهم از سوی نیروهای امنیتی این حق باید تفهیم گردد و برای آنان بطور واضح بیان شود که هر گونه اظهار وی در مراحل بعدی تحقیق علیه او استفاده خواهد شد. و به او بفهمانند که اگر نمی توانند از خود بصورت صحیح و درست دفاع نمایند و یا قوه افهام موضوع را ندارند از حق سکوت بهره مند بوده و می توانند از این حق در جریان پروسه محاکمه خویش استفاده نمایند. هر چند که بطور صریح در قانون اساسی از حق سکوت نامبرده نشده است ولی از فحوای ماده سی (۳۰) این قانون می شود استنباط نمود که یکی از حقوق افراد مظنون و متهم سکوت را هم می توان اسم برد. صراحت ماده فوق را ذیلاً می نگاریم: "اظهار، اقرار و شهادتی که از متهم یا شخص دیگری به وسیله اکره به دست آورده شود، اعتبار ندارد. اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم با رضایت کامل و در حالت صحت عقل در حضور محکمه با

صلاحیت." اما فقره های پنج، شش و هفتم ماده پنجم قانون اجراءات جزایی موقت برای محاکم در مورد حق سکوت مظنونین و متهمین احکام آتی را پیش بینی نموده است:

فقره (۵) اظهارات مظنون و متهم در فضای کاملاً آزاد اخذ می گردد.

فقره (۶) مظنون و متهم حق دارد سکوت اختیار نموده از اظهار هر

گونه بیان امتناع ورزد، گر چه توسط پولیس یا مقامات قضایی تحت باز

پرس قرار گیرد. فقره (۷) پولیس، سارنوال و محکمه مکلف اند

معلومات واضح را در وقت گرفتاری و قبل از استنطاق راجع به حق

سکوت، حق تعیین وکیل مدافع در تمام مراحل، حق حضور در هنگام

تفتیش، مقررات شناسایی مجرمین از طریف صف کشیدن، معاینات

توسط اهل خبره و محاکمه برای مظنون و متهم ارائه نمایند. مرتبط به

حق سکوت اشخاص مظنون و متهم بند (ز) فقره سه ماده چهاردهم میثاق

بین المللی حقوق مدنی و سیاسی قرار شرح ذیل بیان نموده است:

3- هر کس متهم به ارتکاب جرمی شود با تساوی کامل لا اقل حق

تضمین های ذیل را خواهد داشت: (ز) مجبور نشود که علیه خود

شهادت دهد و یا به مجرم بودن اعتراف نماید. پس با توجه به مواد

قانونی فوق می گویم که حق سکوت از جمله حقوق قانونی متهم

و مظنون در مراحل محاکمه آنان بحساب می آید. همان طوریکه در

بالا بصورت مفصل با استناد به قوانین ملی و استندهای المللی

توضیح دادیم که حقوق مظنونین و متهمین عبارت از دستگیری و

تعقیب مستند به قانون، مطلع نمودن مظنون و یا متهم حین

دستگیری از علت و باعلل گرفتاری، داشتن حق وکیل مدافع یا مساعد

حقوقی، داشتن حق ترجمان و برخوردار بودن از حق سکوت را می

توان از جمله حقوق قانونی آنان دانست. در پایان یاد آور می شویم که

ارگانهای امنیتی کشور موظف اند که حین گرفتاری مظنونین و

متهمین حقوق قانونی آنها را به طور واضح برای افراد مزبور بیان

نمایند تا به این وسیله مجریان قانون بتوانند در راستای تأمین عدالت

گامهای مستحکم و استواری را بردارند.

منابع و ماخذ:

قانون اساسی

قانون اجراءات جزایی موقت برای محاکم-

قانون تشکیلات و صلاحیت محاکم

اعلامیه جهانی حقوق بشر

قانون جزا

میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی

رهنمود حقوقی برای پولیس افغانستان

اصول محاکمات مدنی

لغت نامه دهخدا

قاموس اصطلاحات حقوقی

شفع

بفروش برسد و اسباب ثبوت شفع هم موجود باشد. چرا که قبل از بیع مشفوع بها وعدم موجودیت اسباب، شفع ثابت نمی شود چنانچه ماده 2223 قانون مدنی در زمینه چنین صراحت دارد

" شفع بعد از بیع و در حال موجودیت اسباب موجب آن، ثابت می شود." شفع تحت شرایط خاص قسمی که در ماده 2224 قانون مدنی تصریح گردیده است ثابت می شود: (بیعی که در آن شفع ثابت می شود، باید واجد شرایط آتی باشد:

1- باید عقار مملوک باشد، گرچه غیر قابل قسمت باشد.

2- بیع صحیح و نافذ بوده در صورتی که بیع فاسد باشد، حق فسخ در آن ساقط گردیده و از اختیار شخص به نفع بایع عاری باشد.

3- بدل مبیعه مال باشد. یعنی شفع بالای عقاری صورت گرفته می تواند که در ملکیت شخص وی اشخاص قرار داشته ولو که تقسیم ممکن نباشد. وهم مبیعه به بیع صحیح و نافذ بفروش رسیده باشد در صورت که مبیعه به اساس عقد فاسد بفروش رسیده شده باشد؛ در آن صورت حق فسخ متوقف گردیده دوباره عقار در اختیار بایع قرار داده نمی شود، حق شفع در آن ثابت گردیده شفیع می تواند عقار را بر اساس حق شفع مطالبه نماید.

" (۱) در صورت اجتماع اسباب شفع به سبب قوی تر ترجیح داده می شود به این اساس به شریک در نفس عقار، بعد از آن در زمین احاطه مشترک، بعد از آن به شریک در حقوق خاص عقار فروخته شده و بعد از آن به همجواری متصل حق تقدم داده می شود.

(۲) اگر یکی از اشخاص مندرج فقره فوق این ماده شفع را ترک نماید و با حق او ساقط گردد حق شفع به دیگری که در مرتبه بالا فاصله بعد تر از آن قرار دارد انتقال می نماید."

طور مثال یک قطعه زمین، منزل مسکونی، باغ و یا سرای بفروش برسد وعده اشخاص بالای آن ادعای شفع نمایند؛ نخست حق شفع را کسی دارد که در املاک متذکره شریک باشد.

هرگاه شریک از حق شفع خود منصرف شود به درجه دوم حق شفع را شخصی داشته می باشد که در حلقه او یا راه املاک فروخته شده شراکت داشته باشد و متعاقباً به درجه سوم حق شفع به شخصی تعلق می گیرد که همسایه و پیوست املاک متذکره قرار داشته باشد.

ثبوت شفع:

شفع وقتی ثابت می شود که مشفوع بها (آنچه مورد شفع قرار می گیرد)

۱- تاریخ قرارداد.

۲- اسم، شهرت، اقامت گاه و دیگر اوصاف ممیزه شرکا، اگر شرکت دیگری به شرکت داخل شده باشد عنوان شرکت مذکور.

۳- مرکز تجارتی شرکت.

۴- تضامنی بودن شرکت.

۵- عنوان شرکت.

۶- اسامی شرکایی که بنام شرکت حایز صلاحیت امضا می باشد با تصریح این که منفرد و یا مشترکاً صلاحیت امضاء دارند.

۷- موضوع شرکت.

۸- حصه سرمایه ای را که هر شریک تعهد کرده و قیمت های تخمینی قسمت سرمایه غیر نقدی با صورت تعیین قیمت آن.

۹- حصه اشتراک هر شریک در نفع و ضرر.

۱۰- تاریخ تا سیس و ختم شرکت.

علاوئاً از این شرکاه موارد دیگر را که مفید بدانند، می توانند در قرارداد اضافه کنند.

بعد از عقد قرارداد از روز تشکیل شرکت تا یک ماه در محلی که مرکز شرکت در آن واقع است، به دایره ثبت تجارتی موضوع را ثبت و اعلان کنند، و این قرارداد مهم ترین پایه و اساس شرکت است و مسلم است که به هیچ وجه نمیتوان آن را بدون رضایت اکثریت شرکا تغییر داد.

شرکت تضامنی میتواند برای مدت محدود یا غیر محدود استمرار یابد.

در صورت که عقد شراکت مدت محدود را مشخص نکرده باشد، مدت دوام آن غیر محدود پنداشته میشود.

مناسبات شرکا باهم دیگر:

اصولنامه تجارت افغانستان مناسبات شرکا را با یک دیگر در مواد ۱۵۹-۱۴۳ تنظیم نموده است.

با در نظر داشت طبیعت شرکت تضامنی و مسوولیت شرکا در آن، قاعده اینست که اداره شرکت و تصمیم آن به اتفاق آراء شرکا اخذ میگردد. مناسبات بین شرکا و شرکت تضامنی، توسط مقررات مقاوله که بین شان صورت گرفته معتبر است.

در خصوصیاتیکه صراحتاً و یا ضمناً در قرارداد مندرج نباشد، احکام عمومی تطبیق می شود.

... ادامه در شماره بعدی

و ضمناً شرط است که بدل عقار فروخته شده مال قرار گرفته باشد در صورت که بدل مبیعه (عقار) مال قرار نگرفته باشد بلکه بر اساس هبه و وصیت بلا عوض انتقال ملکیت صورت گرفته باشد، در آن صورت ادعای شفع بالای عقار جاری نمی شود.

موانع شفع:

در بعضی موارد شخص از حق شفع خود بهر مند شده نمی تواند.

چنانچه ماده 2226 قانون مدنی در رابطه به موانع چنین تصریح نموده است: "در موارد آتی شفع نیست:

1- در هبه بلا عوض یا در صدقه یا وصیت یا عقاریکه بدل آن مال نباشد. یعنی شخص ملکیت خویش را به شخص یا اشخاص دیگر به صدقه بدهد و یا وصیت نماید طوریکه در بدل آن چیزی از جانب مقابل اخذ ننماید، در این حالت حق طلب شفیع در آن ملکیت مطرح نمی گردد.

۲- در منقولات منصوب در زمین و اشجار، بدون زمینی که در آن ایستاده فروخته شود، و اگر منقولات منصوبه و اشجار به تبعیت زمین فروخته شود در آن شفع ثابت می شود. یعنی در زمینی که وسایط نقلیه و درختان ایستاده قرار داشته باشد، در صورتیکه وسایط نقلیه و درختان بدون از زمین بفروش برسد، در آن شفع جاری نمی شود هرگاه وسایط و یا درختان ایستاده همرا با زمین فروخته شود، در ملکیت فروخته طلب شفیع جایز می باشد

... ادامه در شماره بعدی

Agahi Hoquqi

Publication organ for ministry of justice

سال پنجم * شماره ۸۳ * ۱۰ سنبله * ۱۳۹۰ * 2011 * 6 September

حقوق مظنون و متهم از دیدگاه قانون

قسمت دوم

و در مواردی که مصالح دادگستری اقتضا نماید از طرف دادگاه راساً برای او وکیل تعیین شود. که در صورت عجز، از پرداخت حق الوکاله مصرفی نخواهد داشت.
 از شرح موارد قانونی فوق استنباط می گردد که داشتن حق وکیل مدافع ویا مساعد حقوقی از زمره حقوق اشخاص مظنون و متهم محسوب شده است و از جمله وظایف نیروهای امنیتی کشور است که مظنون و متهم را از حقوق شان در هنگام باز پرسى مطلع گرداند. ادامه در ص/۳

اطلاعیه وزارت عدلیه

به منظور ایجاد شفافیت در اجراءات منسوبین وزارت عدلیه و نظارت بهتر در زمینه و دسترسی عامه مردم به عدالت، رسیدگی به موقع شکایات، وزارت عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان دستگاه پیام گیر را نصب نموده است.
 هموطنان عزیز ما میتوانند از طریق این دستگاه پیام گیر شکایات شان را مستقیماً با استفاده از تلیفون های موبایل خویش به شماره (2030) ارسال و ثبت نمایند.
 وزارت عدلیه شکایات را به اسرع وقت ممکن مورد رسیدگی قانونی قرار داده و انشاء الله نتایج آن راهموطنان عزیز ما شاهد خواهند بود.
 وزارت عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان

دولت برای وی مساعد حقوقی یا وکیل مدافع رایگان تعیین می نماید.

چنانکه ماده نوزدهم قانون اجراءات جزایی موقت برای محاکم در زمینه احکام ذیل را پیشبینی نموده است:

(۱) "هر گاه مظنون و یا متهم توانایی مالی استخدام وکیل مدافع را نداشته باشد، برای آنها وکیل مدافع رایگان تحت شرایط ذیل تعیین می گردد:

۱- سارنوال تحقیق یا محکمه مربوط به اساس در خواست مظنون یا متهم، وکیل مدافع را از میان لست وکلای قانونی برای شخص بی بضاعت تعیین می نماید.

۲- شخصی که وکیل مدافع رایگان برای وی تعیین می گردد، در صورت عدم رضایت حق دارد از قبول وکیل منتخبه ابا و ورزیده و شخصاً از خود دفاع نماید.

۳- حق الزحمه وکیل مدافع منتخبه از بودجه دولت تمویل و اندازه آن توسط سند تقنینی مربوط تعیین می گردد.

همچنان در رابطه با این امر بند (د) فقره سوم ماده چهاردهم میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی قرار ذیل می نگارد: "هر کس متهم به ارتکاب جرمی شود با تساوی کامل لا اقل حق تضمین های ذیل را خواهد داشت:

د- در محاکمه حاضر شود و شخصاً یا به وسیله وکیل منتخب خود از خود دفاع کند و در صورتیکه وکیل نداشته باشد حق داشتن وکیل به او اطلاع داده شود.

در مراحل سه گانه از قبیل گرفتاری، تحقیق و محاکمه می تواند وکیل مدافع داشته باشند. فقره هفتم ماده پنجم قانون اجراءات جزایی موقت برای محاکم در باره حق داشتن وکیل مدافع مظنونین و متهمین چنین مشعر است: "پولیس، سارنوال و محکمه مکلف اند معلومات واضح را در وقت گرفتاری و قبل از استنطاق راجع به حق سکوت، حق تعیین وکیل مدافع در تمام مراحل، حق حضور در هنگام تفتیش، مقررات شناسایی مجرمین از طریق صف کشیدن، معاینات توسط اهل خبره و محاکمات برای مظنون و متهم ارائه نمایند."

در پاره از موارد مظنونین و متهمین که وکیل مدافع ندارند دولت مکلف است که برای آنان وکیل مدافع (مساعد حقوقی) تعیین نماید.

ماده هجدهم قانون اجراءات جزایی موقت برای محاکم چنین اشعار می دارد:

"(۱) مساعدت های حقوقی برای مظنون و متهم توسط اشخاص مسلکی صورت می گیرد.

(۲) اسم و شهرت وکلای قانونی که دارای دیپلوم پوهنچی های شرعیات یا حقوق باشند ضمن لست جداگانه در وزارت عدلیه تهیه می گردد.

(۳) مظنون و متهم در همه حالات توسط وکیل مدافع منتخب شان مساعدت می شوند." در صورت عدم توان مالی مظنون و متهم جهت استخدام وکیل مدافع؛

- از دیگر حقوق مظنون و متهم داشتن وکیل مدافع می باشد.

از جمله حقوق افراد مظنون و متهم، گرفتن وکیل مدافع می باشد که افراد مزبور با حقوق و قوانین ملی و بین المللی آشنایی کمتر داشته و آنطوریکه باید و شاید نمی توانند از حقوق حقه خویش در توقیف خانه و نظارت خانه دفاع نموده و خواهان حقوق شان باشند

فلهذا برای جلوگیری از نقض حقوق شان به عنوان متهم و مظنون می توانند شخصی را که با حقوق و قوانین ملی و بین المللی بلدیته دارند به نام وکیل مدافع داشته باشند تا هم بدانند که دارای کدام حقوق بوده و هم در موقع لازم بتوانند از حق خویش مستفید شده و هم نگذارند که ارگانهای امنیتی از حقوق آنان دانسته و یا ندانسته چشم پوشی کنند. حق داشتن وکیل مدافع را

قانون اساسی کشور در ماده سی و یکم قرار ذیل تصریح نموده است: "هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری و یا برای اثبات حق خود، وکیل مدافع تعیین کند....."

"مظنونین و متهمین

مظنونین و متهمین

مظنونین و متهمین

قابل توجه هموطنان عزیز

ریاست های وزارت عدلیه که بیرون از ساختمان وزارت عدلیه در تعمیرهای کرایه و وظایف خویش را اجراء می نمودند عبارت از ریاست های ذیل می باشند:

- * ریاست عمومی حقوق مرکز؛
- * ریاست عمومی قضایای دولت؛
- * ریاست انسجام و ثبت احزاب سیاسی و سازمانهای اجتماعی؛
- * ریاست عمومی مراکز اصلاح و تربیت اطفال؛
- * ریاست عمومی مساعدت های حقوقی؛
- * ریاست تفتش داخلی؛
- * ریاست نشرات؛
- * ریاست واحد حمایت از حقوق بشر؛

ریاست های متذکره از تاریخ ۱۳۹۰/۷/۱ به تعمیر جدید واقع در ساحه پل محمود خان - سرک شش درک، نقل مکان نموده است لذا جهت آگاهی و اطلاع عامه مردم و مراجعین محترم رسانیده می شود تا به آدرس مزبور غرض حل مشکلات شان مراجعه نمایند.

مدیریت عمومی تبلیغات و نشرات
 امریت آگاهی عامه حقوقی
 ریاست عمومی حقوق مرکز
 وزارت عدلیه

د اسلام له نظره د ماشوم حقوق

محمد عرف صیاح

څوك چه وي فقير نو خوري دي له دي

مال څخه په معروف (له دستو سره سم د

مذدوري په اندازه) سره نوکه وركړي (

وسپاري) تاسي (يتيمانو) ته مالونه د

دوي نو شاهدان ونيسي تاسي پر دوي

باندي او كافي دي الله په دي حال كي چه

بڼه حساب (كوونكي او جزاء وركونكي

دي. ۶)

په پورتنې بابت كي آ سفېه كلمه آ هغه

باشخاصو په هكله استعمال شو آ چي

فكر آ آشد نه يعني بي عقله شخص

آ.

... پاتې برخه په ص/۲

وركوي دوي ته په دي مالونوكي اوچامي

وركوي دوي ته او ووانې دوي ته خيره

معروفه (نيکه ، خوره ، : ۵) او وازموني

تاسي يتيمان تر هغه پوري كله چه ورسپړي

دوي ته، نوکه ومونده تاسي له هغو نه هو

بڼياري (په معاملاتو او د مال ساتنه كي)

نو وسپاري تاسي هغوي ته مالونه د

هغوي .

اومه خوري تاسي (د يتيمانو نا پوهانو

مالونه) په اسراف سره (چه له ضرورت

زيات وي) او جلتې سره

(پخواه له حاجته د وپړي ددي چه دوي په

لوي شي (نو وابه ئي خلي) .

او هر څوك چه وي مالداره نو بڼانې خان

ياك وساتي (د يتيمانو له مالونو څخه) او

هر .

ماشوم هغه وخت د ماشوم توب د مرحلي څخه

خارج كيږي كله چي بالغ شي، اسلام د بلوغ

سن ته د رسيدو چي د مكلفيت سن ده كوم كال

نه ده څرگند كړي اما د بلوغ سن لپاره ئي

علامي وضع كړي او د شخص رشد ته ئي

ارزښت وركړي كه چيري د دغه علامو په

وجه ونه پيژندل شي بيا د تعيين سن له مخي

د شخص پيژندنه كيږي.

فقها دداسي سن د تعيين كولو په هكله اختلاف

لري.

خداوند (ج) په سوره النساء په (۵) او (۶)

ايت كي فرمائي :

ترجمه : مه وركوي " مه سپاري " تاسي

بي عقلا نو ته مالونه خپل هغه چه گرځولي

دي الله تعالي د پاره د تاسي دگزران اوروزي